

Nationale Vogelweek 2017 tips en inspiratie

Wil je een activiteit organiseren tijdens de Nationale Vogelweek? We hebben onze ervaringen van de afgelopen vijf jaar samengevat in een aantal tips. Ter inspiratie hebben we ook ervaringen van deelnemers voor je verzameld. En tot slot hebben we een lijst bijgevoegd van alle vogels die mensen voor het eerst van hun leven zagen tijdens de Nationale Vogelweek van 2016. Het zal je verbazen dat mensen sommige heel gewone soorten toch pas voor het eerst zagen, en waar ze dus laaiend enthousiast over zijn! Ook dit jaar zullen we na afloop een enquête onder deelnemers houden.

Tips

- Wat goed werkt: de Nationale Vogelweek is vooral bedoeld om beginnende vogelliefhebbers kennis te laten maken met vogels. Kies daarom **laagdrempelige activiteiten**: wandel- en vaarexcursies zijn vaak het snelst volgeboekt. Laagdrempelig betekent: je hebt geen voorkennis nodig om mee te doen met je excursie. Je besteedt aandacht aan alle vogels die je ziet én hoort. Ga er bij beginnende vogelliefhebbers vanuit dat alles nieuw is. Neem de tijd, laat mensen genieten van een vogel en loop niet te snel door. Fietsexcursies zijn beduidend minder populair en raden we je sterk af. Excursies in je eigen straat waarbij alle burens uitgenodigd zijn, of met je collega's een vogelommetje in de lunchpauze doen waren voorgaande jaren zeer populair!
- **Excursies in steden en met name stadsparken** waren voorgaande jaren zeer populair, net als workshops over onderwerpen zoals vogels tekenen of vogelfotografie.
- **Avondexcursies op doordeweekse dagen** scoren misschien wel het best, vertrek rond 19.00 of 19.30 uur.
- Schrijf een **wervende tekst** waardoor mensen enthousiast worden. Vertel iets waarom het gebied of de vogel(s) die je gaat zoeken bijzonder is, vertel iets over de gids, geef aan of er na afloop gelegenheid is om gezamenlijk op eigen kosten een kopje koffie te drinken (vogels kijken is ook gezellig!). Probeer je te verplaatsen in een beginnende vogelaar!
- Kies aansprekende **vogelsoorten** en noem die in de excursieomschrijving. Denk aan vogels zoals spechten, putter, ijsvogel, lepelaar, blauwborst, maar ook aan wat minder gewone vogels zoals roerdomp, nachtzwaluwen, wielewalen, raven of roofvogels.
- Organiseer een specifieke **kinderactiviteit** met bijvoorbeeld spelelementen of over vogels in je tuin.
- Organiseer een **nachtexcursie**; volwassenen en kinderen vinden uilen, nachtegalen, roerdompen, nachtzwaluwen en andere nachtdieren erg interessant. In mei zijn de avonden al lekker lang en 19.30 of 20.00 uur op een doordeweekse dag is een aantrekkelijk tijdstip voor werkenden. Een avondexcursie kun je ook goed combineren met bijvoorbeeld vleermuizen: zorg dat er dan wel iemand met een *bat*detector bij aanwezig is.

- Richt je activiteit op een **specifiek onderwerp**. Bijvoorbeeld weidevogels, vogels en hun broedplaatsen, trekvogels, ring- of nestkastonderzoek of bezoek een (trek)telpost. Je kunt ook aansluiten bij een aantal onderwerpen die bij Vogelbescherming in de belangstelling staan:
 - **Jaar van de koekoek:** ga op zoek naar de koekoek! Veel mensen hebben die wel eens gehoord, maar nooit gezien. 2017 is door Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland uitgeroepen tot het Jaar van de Koekoek. Kijk op www.vogelbescherming.nl/jaarvandekeoekoek voor meer informatie.
 - **Grutto Nationale Vogel:** waarom gaat het zo slecht met de grutto's in Nederland en waarom is Nederland zo belangrijk voor de wereldpopulatie grutto's? Laat mensen kennis maken met onze nationale vogel.
 - **Red de Rijke Weide:** Vogelbescherming maakt zich in deze campagne hard voor 200.000 hectare bloemrijke weide, waarin weidevogels zoals grutto, tureluur en kemphaan leven, maar ook vlinders en bijen. Je kunt aansluiten bij deze campagne door bijvoorbeeld een grutto-excursie of een kemphaan-excursie te geven. Meer informatie vind je op de speciale campagnewebsite: www.redderijkeweide.nl
 - **Beleef de Lente en Beleef de Lente Junior:** er kijken honderdduizenden mensen mee in vogelnesten via de webcams. Organiseer een excursie naar één van deze vogelsoorten of doe een nestkastexcursie. Vogelbescherming kan je excursie(s) dan ook promoten op de websites van Beleef de Lente en Beleef de Lente Junior. Meer informatie en de vogels vind je op www.beleefdelente.nl en www.beleefdelentejunior.nl
 - **World Migratory Bird Day:** 10 mei 2017 is door Birdlife International en een aantal andere organisaties uitgeroepen tot World Migratory Bird Day. Een dag om aandacht te vragen voor trekvogels en hun leefgebieden. Het thema dit jaar: "Their future is our future". Meer informatie op <http://www.worldmigratorybirdday.org/en>
- Richt je op een **bepaald gebied**; vogels in de stad, op de heide, in de uiterwaarden, op de volkstuin. Natuurgebieden vlak bij een grote stad zijn zeer geschikt voor beginnersexcursies. Denk aan Waterland (Amsterdam), Oostvaardersplassen (Almere), Ooijpolder (Nijmegen), Mijnerswijk (Arnhem), Meijndel (Den Haag), het Bossche Broek (Den Bosch), et cetera.
- Zorg voor een **telescoop of een paar leenkijkers** tijdens je activiteit en geef dit ook in de omschrijving van de excursie op de website aan. Bijvoorbeeld met deze tekst: *'De excursieleider heeft een telescoop bij zich waar iedereen gebruik van kan maken. Indien je zelf geen verrekijker hebt, is er een leenexemplaar aanwezig. Vogelboeken zijn ook aanwezig.* Dat is voor veel mensen een echte 'eye opener', beginnende vogelaars hebben vaak nog geen verrekijker en veldgids en al helemaal geen telescoop.
- Activiteiten voor **gevorderde vogelaars** doen het vaak goed als ze wat extra's te bieden hebben:
 - Op zoek naar 'moeilijke soorten' met de nadruk op herkenning (op zoek naar de buidelmees, determinatie van phylloscopen, porseleinhoen, kwartelkoning, et cetera).
 - Een gebied verkennen wat speciaal voor de gelegenheid toegankelijk is. Regel hier uiteraard toestemming of een vergunning voor bij de terreinbeheerder/-eigenaar.
 - Geef een bijzondere draai aan je activiteit, met een competitie-element of een thema: een 'big day', een dag Tiengemeten helemaal uitkammen, of alle Nederlandse spechten op 1 dag.

Inspiratie

Conclusies uit ervaringen van deelnemers aan de Nationale Vogelweek 2016

Enthousiaste en kundige excursieleiders worden hoog gewaardeerd:

“Excursieleider was heel duidelijk, gaf veel interessante informatie, ontspannen sfeer. Top!”

“De informatie/uitleg over ‘gewone’ vogels die ook die vogels weer interessanter maakt. Luisteren en benoemen van vogelgeluiden (heel belangrijk, dat steeds herhalen!). Leidster voelde goed aan waar behoefte aan was en hield ook eigen koers aan, mooie combi!”

“Een van gidsen had vogelgeluiden op latere leeftijd geleerd, en was derhalve heel bewust van zijn denkstappen bij de determinatie van een geluid. Ik vond dit erg nuttig om de kleine karekiet, rietzanger en bosrietzanger iets beter te leren herkennen op basis van geluid.”

Uiteraard kunnen er ook dingen beter. De meest gehoorde verbeterpunten gaan over:

- **De grootte van de groepen:** veel mensen vinden een te grote groep vervelend, vooral als de wandeling of route over smalle paden gaat. Dit willen we bij de Nationale Vogelweek graag voorkomen!
- **De verstaanbaarheid van de excursieleider:** als je met een groep op pad bent is het verleidelijk om iets te vertellen tegen de mensen die dicht bij je zijn, maar niet iedereen kan horen wat je zegt. Wees er alert op dat je je informatie met de hele groep deelt.
- **Onduidelijke startpunten en (on)bereikbaarheid van de excursieleider voor vragen ter plaatse:** omschrijf altijd duidelijk je startpunt en zorg dat je een mobiele telefoon bij je hebt. Zorg dat het startpunt correct vermeld staat op de website en geef daarbij een toelichting (“bij het informatiebord op de parkeerplaats”, “voor huisnummer 8” etc). Duidelijke startpunten geven deelnemers een gevoel van zekerheid en zorgen ervoor dat iedereen op tijd op de aangegeven plek is. Let hier svp op! Bij de Vogelweek van 2016 gingen verreweg de meeste klachten bij Vogelbescherming over onduidelijke startpunten.
- **Uitloop van de excursies:** als er twee uur is aangekondigd en de excursie duurt in de praktijk drie uur vinden deelnemers dat vervelend. Bedenk dat mensen hier ter plekke meestal niks van durven te zeggen. Hou je dus aan de afgesproken tijd! Wil je toch langer door of is er een groepje deelnemers dat langer door wil? Splits de groep deelnemers eventueel op, en biedt de afhakers de mogelijkheid om te stoppen.

Inspiratie

Maar liefst 67% van de deelnemers ziet tijdens een Vogelweek-excursie een vogel die hij of zij nog nooit eerder gezien had:

Aalscholver, bergeend, appelvink, baardmannetje, baltsvlucht van de watersnip, bergeend, blauwborst, blauwe reiger, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, bontbekplevier, boomklever, boomkruiper, boomleeuwerik, boompieper, boomvalk, bosrietzanger, bosuil, braamsluiper, brandgans, brilduiker, bruine kiekendief, buizerd, Canadese gans, casarca, Cetti's zanger, dodaars, dwergstern, ekster, fazant, fitis, fluiter, fuut, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, gierzwaluw, glanskop, goudplevier, goudvink, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, groene specht, groenling, groenpootruiter, grote bonte specht, grote Canadese gans, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote lijster, grote mantelmeeuw, grote stern, grote zilverreiger, grutto, halsbandparkiet, havik, heggenmus, holenduif, houtduif, huiszwaluw, ijsduiker, IJslandse grutto, ijsvogel, Indische gans, kanoet, karekiet, kauw, kemphaan, kerkuilen, kievit, klapekster, klein waterhoen, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kluut, kneu, knobbelzwaan, koekoek, kokmeeuw, kolgans, koolmees, kraanvogel, krakeend, kramsvogel, krooneend, kuifeend, kuifmees, lepelaar, mantelmeeuw, matkop, meerkoet, merel, middelste zaagbek, nachtegaal, nachtzwaluw, nijlgans, kleine plevier, nonnetje, noordse stern, oeverloper, oeverzwaluw, ooievaar, oeverzwaluw, paapje, pijlstaart, plevier, purperreiger, putter, raaf, regenwulp, rietgors, rietzanger, ringmus, roek, roerdomp, roodborsttappuit, roodhalsfuut, roodstaart, tapuit, rosse grutto, rotgans, ruiter, scholekster, sijs, slechtvalk, slobbeend, smient, snor, soepgans, specht, sperwer, spotvogel, spreeuw, sprinkhaanzanger, staartmees, steenloper, steltkluut, stern, strandlopertjes, strandplevier, tafeleend, tapuit, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, veldleeuwerik, vink, visarend, visdief, vuurgoudhaantje, waterhoen, waterral, watersnip, wespendif, wielewaal, wilde eend, winterkoning, wintertaling, witgat, witte buizerd, witte kwikstaart, witwangstern, wulp, zanglijster, zeearend, zilvermeeuw, zilverplevier, zilverreiger, zomertaling, zwaan, zwarte ibis, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwarte ruiter, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwarte zwaan, zwartkop, zwartkopmeeuw.

Bijvangst: boomkikker, atalanta, edelhert, zeehond, laatvlieger, konikpaarden, koolwitje, vos en ree.

Contact

Heb je vragen of wil je meer informatie? Neem dan contact op met Vogelbescherming Nederland via vogelweek@vogelbescherming.nl.

Contactpersoon voor de Nationale Vogelweek is Debby Doodeman: 06-30021816